

Irakasgaiaren izena	Kodea	Ikasturtea
Hizkuntza eta Literaturaren Didaktika I	141214	2023/2024
Titulazioa	Maila	Seihilekoa
Lehen Hezkuntzako Gradua	2.	2.
Irakasgai mota	ECTS Kredituak	Hizkuntza
Derrigorrezkoa	6	Euskara
Irakaslea(k)		
Agurtzane Lauzirika Zugazaga		

Justifikazioa

Hizkuntza eta Literaturaren Didaktika I irakasgaiak, maisu-andereño izango direnei, idatzizko adierazpenaren irakaskuntzaren errealitateari buruzko galderak eragiten dizkie, bai eta gramatikaren didaktikari buruzko galderak ere. Horrez gain, eta Lehen hezkuntzako hasierako kurtsoan idatz-irakurmenaren hasierako prozesuan nola gure Curriculumean indarrak jartzen diren, horretaz hausnarketa eginez eta baita, gelaratzeko proposamenak egiteko pausuak emango dira. Horretarako, zientzia-korrante bakoitzak gai horren inguruan agertutako iritziak aztertuko dira. Hortaz, irakasgaiak testuen adierazpenean esku-hartzen duten prozesuak ulertzeko behar diren oinarri teorikoez hornitzen du ikaslea, ikasgelako jarduna oinarri horien inguruan garatuko da eta. Ikasleei, hainbat hezkuntza-testuingurutan, ikasgelako errealitatea itxuratzen duten esku-hartze proposamenak egoki baloratzeko eta esku-hartze proposamen gauzagarriak, esanguratsuak eta eraginkorrak taxutzeko irizpideak ematea da helburua, hori dena hezkuntza-eremuko gizarte-elkarrekintzan oinarriturik.

Irakasgai honetako jarduerak ikasleengan analisia, hausnarketa eta autoebaluaziorako gaitasunak garatzeko xedez taxutu dira, euren lanbide-zereginaren garapenean kritiko izaten eta analisi horretatik ondoriozta daitezkeen etengabeko prestakuntza-beharrak hautematen laguntzearen.

Aurrebaldintzak

Ez dago aurrebaldintzarik.

Gaitasunak

Gaitasun orokorrak

- **IDATZIZKO KOMUNIKAZIOA:** Idatziz erraztasunez komunikatzea, testuaren edukia eta lagungarri grafikoak egituratuz, irakurlearen ulermena eta interesa errazteko, luzera ertaineko idazkietan.

Berriazko gaitasunak

- **B.G.2:** Ikaskuntza-egoera egokiak diseinatzea eta garatzea, bai norberaren kabuz eta bai beste irakasle batzuekin batera, talde bakoitzeko ikasleek eskura ditzaten giza egoera bakoitzerako behar diren gaitasun komunikatiboak.
  - Aurretik definitutako estrategia metodologikoak modu egokian garatzea, baliabide didaktiko koherente eta eraginkorrak erabiliz, bilatzen diren gaitasunak lortzeari begira.
  - Ikasleak ezagutza-proiektuetan inplikatzeko, pentsamendu zientifikoa garatzen laguntzen duten ikerketa-estrategien bitartez.
  - Ezagutza sustatzea, ikastetxeko curriculumaren barnean dauden eremu zientifiko eta kulturaletako testuen irakurketaren eta iruzkintze kritikoaren bidez.
  - Irakaskuntza- eta ikaskuntza-jarduerak diseinatzea dibertsitate-testuinguruetan, ikasgelan benetan dauden baldintzak eta zailtasunak kontuan hartuta.
  - Errealitate soziokulturala curriculumean sartzea, errealitate hori aztertzeke, bertan esku hartzeke eta eraldatzeko, ikaskuntza zibikoko egoerak sortuz.
- **B.G.3.:** Ikaskuntzaren ebaluaketa zorrotztasunez planifikatzea, eta prozesua eta lortutako ikaskuntza ebaluatzea; halaber, gaitasunen lorpen maila eta aplikatutako programa eta estrategia didaktikoak ere, emaitzetatik ondorioztatzen diren hobekuntzak txertatuz.
  - Ebaluatu nahi dena adierazten duen informazio esanguratsu eta zehatza biltzeko prozedurak eta tresnak diseinatzea eta/edo aukeratzea.
  - Adin bakoitzerako egokiak eta baliagarriak diren ebaluaketa-irizpideak aukeratzea.
  - Ikasleen eta irakasleen autonomia eta lankidetzaren sustatzen duten ebaluaketa-formak garatzea.
  - Proposamen didaktikoen ikasleen behar eta zailtasunen arabera egokitzea, ebaluatzekeko estrategia egokiak erabiliz.
  - Emaitzak modu garbian eta interesatuentzat egokia den moduan komunikatzea (ikasleak, familiak, ikastetxea eta Administrazioa).
- **B.G.4.** Ikasleak modu eraginkorrean orientatzea eta laguntzea, bai banaka eta taldeka, batez ere behar bereziak dituztenak, haien garapen integralari laguntzeko (pertsonala, soziala eta

akademikoa), familien lankidetzarekin.

- Ikasleak laguntzea eta orientatzea beren ikaskuntzari heltzeko eta ikaskuntza hori gidatzeko, beren ahalegin, iraunkortasun eta diziplina pertsonalaren bitartez, eta baita ikasteko estrategiak eskuratzeko ere, tutoretza- eta orientazio-eginkizunak betez.
- B.G.7. Norberaren garapen profesionalaren protagonista izatea, elkarlanean, irakaskuntza-funtzioa etengabe hobetuz, aldaketa eta aurrerapen zientifiko, pedagogiko eta sozialetara egokituz, eta prestakuntza- eta ikerketa-proiektuetan parte hartuz.
  - Norberaren gaitasun profesionalak ebaluatzea eta garatzea, eskura dauden prestakuntza-baliabideak erabiliz.

Garapen Iraunkorraren Helburuak

4. GIH | Kalitatezko hezkuntza | Kalitatezko hezkuntza inklusibo eta bidezkoa bermatzea eta etengabeko ikaskuntzako aukerak bultzatzea guztientzat

Ikaskuntza-helburu sozioemozionalak

3. Ikaslea gai da hezkuntzaren berezko balioaz jabetzeko eta bere garapenerako dituen hezkuntza-beharrak aztertu eta identifikatzeko.

4. Ikaslea gai da bere bizitza hobetzeari eta, bereziki, lanari eta ekintzailea izateari begira bere trebetasunek duten garrantziaz ohartzeko.

Jokabideen eremuko ikaskuntza-helburuak

1. Ikaslea gai da guztiok kalitatezko hezkuntza izan dezagun laguntzeko, bai eta GIHak eta horiekin lotutako ikuspegiak zenbait mailatan bideratzen laguntzeko ere.

Edukiak

1. Idatzizko lenguiaren ikas-irakaskuntza:

- Etapak: kontzientzia fonologikoaren jabetasuna
- Idatzizko lenguiaren irakaskuntzarako eskuhartze ereduak:
  - Analitiko/sintetikoak
  - eredu konstruktibistak Lehen hezkuntzako Hizkuntza eta Literatura arloko curriculumak.

2. Ahozko eta idatzizko Adierazmenaren Didaktika

- Oinarri metodologikoak

- Esku-hartzerako ereduak eta ikasketen autonomia
- Ebaluazio hezitzailea Idatzizko eta ahozko adierazmenean

3. Gramatikaren didaktika. Kontzientzia metalinguistikoa.

- Ikuspuntu komunikatiboa? (Zayas, F. 2004)

Ikas-irakaskuntza estrategiak

- Testuinguruan jartzen laguntzeko jarduerak: aurre-ezagutzak neurtzeko elkarrekintzazko eredu bitartez; ahozko eta idatzizko produkzioen erabilera diagnostikoa, eta ikaskuntza-helburuen eta unitate didaktikoaren garapenaren negoziazioa.
- Hausnarketarako jarduerak: zalantza eginez eta behaketa sistematikoaz landuko da alderdi hori, kasuen azterketan eta ikaskuntza bikarioan (modelatuan) oinarriturik.
- Kontzeptualizatzeko jarduerak: irakaslearen azalpenak, gida-testuen irakurketa, kasu-azterketa, ariketa eta problemen ebazpena eta ondorengo hausnarketa eta teorizazioa.
- Zuzeneko saiakuntzarako jardura praktikoak: proiektu eta zeregin konplexuak gauzatzeko ikaskuntza, portafolioa
- Ebaluazio jarduerak: ikasgaien inguruan egindako lanari eta planteatutako erronkei buruzko ahozko eta idatzizko aurkezpenak edo, hainbat motatako txostenak sortzea

Ebaluazioa

GAITASUN OROKORRAK: %20 / BERARIAZKO GAITASUNAK: %80

Irakasgaiaren ebaluazioa, taldeka antolatuz, batzuetan, eta bakarka, besteetan. Lan bitartez zein azterketa bidez

- Haurren laginen analisia
- Argitaratutako zenbait proposamen didaktiko aztertzea
- Irakurketa-idazketa lantzeko proposamen didaktiko bat diseinatzea
- Lehen Hezkuntzako ikasgela batean idatzizko adierazpena eta gramatika-unitate desberdinak lantzeko sortutako sekuentzia didaktikoa
- Idatzizko hausnarketa teoriko-zientifikoa

Dokumentazioa

- Agirre Berezibar, J. (1991). Euskal gramatika deskriptiboa (bi atal). Bilbao: Labayru.
- Alcobe (1982): "El método natural de lectoescritura y las teorías de Foucambert", Cuadernos de Pedagogía, 96. Bellemger, L (1979): Los métodos de lectura, Oikios -Tan.
- Austin J.L. (1955): Cómo hacer cosas con las palabras. Edición electrónica de www.philosophia.cl / Escuela de Filosofía Universidad ARCIS. Barcelona: Octaedro.
- Bain, D., Ruiz, U., Soler, E., Schewly, B. (1998) Mecanismos de regulación de las actividades textuales: estrategias de intervención en las secuencias didácticas. Textos, 16. Graó. Barcelona
- Beneitio, J.M. (2001). "La enseñanza y el aprendizaje de los usos orales formales: una visión de conjunto", Textos 26, 97-109.
- Calpe. Ribas Seix, T. (2010). Libros de texto y enseñanza de la gramática. Barcelona: Graó.
- Camps, A. & Ribas, T. (1998). "Regulación del proceso de redacción y del proceso de aprendizaje: función de las pautas como instrumentos de evaluación formativa". Textos 16: 49-60.
- Camps, A. & Ribas, T. (2000). La evaluación del aprendizaje de la composición escrita en situación escolar. Madrid: Ministerio de Educación, Cultura y Deporte.
- Camps, A. (1995). "Hacia un modelo de enseñanza de la composición escrita en la escuela". Textos 5: 21-28.
- Camps, A. (2000). "Motivos para escribir". Textos 23: 69-78.
- Camps, A. (2001). El aula como espacio de investigación y reflexión: investigaciones en didáctica de la lengua. Barcelona: Graó.
- Camps, A. (2002). "Hablar en clase, aprender lengua". Aula 111: 6-10.
- Camps, A. (2003). Secuencias didácticas para aprender a escribir. Barcelona: Graó.
- Camps, A. (2005). "La lengua oral formal, objeto de enseñanza". In Vilà i Santasusana, M. El discurso oral formal. Barcelona: Graó, 7-9 orr.
- Camps, A., Milian, M., Bigas, M., Camps, M. & Cabré, P. (2004). La enseñanza de la ortografía, 3. Barcelona: Graó.
- Cassany, D. (1992). "Enfoques didácticos para la enseñanza de la expresión escrita". Comunicación y Lenguaje 6: 63-80.
- Cassany, D. (2005). Describir el escribir: cómo se aprende a escribir. Barcelona: Paidós.
- Cassany, D. (2006). Reparar la escritura: didáctica de la corrección de lo escrito, 11. Barcelona: Graó.
- Cassany, D., Luna, M. & Sanz, G. (2007). Enseñar lengua, 12. Barcelona: Graó.
- Castellà, Jm., Comelles, S., Cros, A., Vilà, M. (2007): Entenderse en clase : Las estrategias comunicativas de los docentes bien valorados, 235. Graó. Barcelona
- chnewuly, B. & Bain, D. (1998). "Mecanismos de regulación de las actividades textuales: estrategias de intervención en las secuencias didácticas". Textos 16: 25-46.
- Colomer, T., Ribas, T. & Utset, M. (1993). "La escritura por proyectos: "Tú eres el autor". Aula 23: 23-28.
- Darrault, Ivan (1986): Ideobisualaren inguruan, Txingudi.
- De la Cerda Toledo, M. (2013). Por una pedagogía de ayuda entre iguales : reflexiones y prácticas. Barcelona. Graó.
- Díez Aguado, Benita; Alonso Iñigo, Mª Isabel (1993): "Lectoescritura, una propuesta para alumnos con necesidades educativas especiales"
- Díez de Ulzurrun Pausas, Ascen (coor.); Argilaga Pellisé, Dolors (2000) (2006): Aprendizaje de la lectoescritura desde una perspectiva constructivista V.2: Actividades para realizar en el aula, lenguaje publicitario, periodístico, del cómic, popular, poético y de la correspondencia
- Ferreiro E., Teberosky A. "Los sistemas de escritura en el desarrollo del niño". Ed. Siglo XXI. Mexico. 1.979 (Agotado en editorial)
- Ferreiro, E. (1986). "La complejidad conceptual de la escritura", in A. Lara (comp.), Escritura y alfabetización, Mexico, El Ermitaño.

- Ferreiro, Emilia; Teberosky, Ana (1978): "La adquisición de la lectoescritura como proceso cognitivo", Cuadernos de pedagogía, 40.
- Ferreiro, Emilia; Teberosky, Ana (1979): Los sistemas de escritura en el niño, S.XXI, Madril.
- Gonzalez Moreno, M^a. Isabel (1981): Vivencias: Método sensorio-motor para el aprendizaje de la lectoescritura.
- González, X.A., Buisán, C. & Sánchez, S. (2009). "Las prácticas docentes para enseñar a leer y a escribir". Infancia y Aprendizaje 32: 153-169.
- Graves, D. H. (1986). Writing: Teachers and Children At Work. Heinemann Educational Books. Graves, D. H. 2002. Didáctica de la escritura. Morata.
- Graves, D. H. (1994). A Fresh Look at Writing. Heinemann.
- Graves, D.H. (1991): Didáctica de la escritura. Madrid. Morata
- Hernández Martín, A. & Quintero, A. (2004). Mejorando la composición escrita: Estrategias de aprendizaje. Málaga: Aljibe.
- Hik Hasi monografikoa. (2010). Ahozko hizkuntza lantzen: Haur Hezkuntzan hasi eta unibertsitateraino. Donostia: Xangorin-Hik Hasi 25.
- Ibarra Lizundia, I (2008): Zer dira idazkera, ortografia eta puntuazioa haurrentzat? Udako Euskal Unibertsitatea, Bilbo.
- Jover, G., & García, J.M. (2009). Hablar, escuchar, conversar: teoría y práctica de la conversación en las aulas.
- Kaufman, Ana M^a: Leer y escribir: el día a día en las aulas (2004) Constructivismo y lectoescritura. Jornadas internacionales: la animación a la lectoescritura amei. Madrid
- Lomas, Carlos. (1999). Cómo enseñar a hacer cosas con las palabras. Barcelona: Paidós.
- Maruny L.I., Minstral M., Miralles M., "Escribir y leer" (3 tomos). Ed. Edelvives-MEC (Imprescindibles)
- Mendoza Fillola, A. (2003). Didáctica de la Lengua y la Literatura. Madrid: Pearson. Milian Gubern, M. (1994). "Aprender a escribir. Enseñar a escribir". Aula 26: 11-14.
- Palou, J. & Bosch, C. (2005). La lengua oral en la escuela: 10 experiencias didácticas. Barcelona: Graó. Pasquier, A. & Dolz, J. (1996). "Un decálogo para enseñar a escribir." Cultura y Educación 2: 31-41.
- Pérez Cabaní, M.L. (1997). La enseñanza y aprendizaje de estrategias desde el curriculum. Barcelona: Universitat de Girona / Horsori.
- Ramírez Martínez, J. (2002) La expresión oral. Contextos educativos 5: 57-72.
- Ribas, T. (1996). "Los instrumentos de evaluación formativa en una secuencia didáctica de composición escrita". Cultura y Educación 2: 79-91.
- Ribas, T. (1997). "Evaluar en la clase de lengua: cómo el alumno gestiona su propio aprendizaje". Textos 11: 53- 75.
- Río, M.J. (1998). Psicopedagogía de la lengua oral: un enfoque comunicativo, 2. Barcelona: ICE / Horsori. Ruiz Bikandi, U. eta beste. (1998). "La tarea de evaluar". Textos 16: 5-8.
- Ruiz Bikandi, U. (2009). Bigarren hizkuntzaren didaktika Haur eta Lehen Hezkuntzan. Universidad del País Vasco.
- Sánchez Lobato, J. (2006). Saber escribir. Madrid: Santillana / Instituto Cervantes.
- Schnewuly B. (1988): Le langage écrit chez l'enfant, Paris, Delachauxet Niestlé.
- Schnewuly, B (1992): "La concepción vygotkiana del lenguaje escrito", Cuadernos de Lengua & Educación, 16. Smith Carl B.; Dahl, Karin L. (1989): La enseñanza de la lectoescritura: un enfoque interactivo.
- Tapia, J.A. (1994). Aprender a leer y escribir. Madrid: Ministerio de Educación, Cultura y Deporte.
- Teberosky, A. (2003). Alfabetización inicial: aportes y limitaciones. Cuadernos de pedagogía MONOGRÁFICO N.º 330 (pp.42-45)
- Thornbury, Scott. (2005). Uncovering Grammar, New edition. Macmillan Education.
- Vilà i Santasusana, M. (2002). "Hablar para aprender a hablar mejor: el equilibrio entre el uso de la lengua y la reflexión", Aula de Innovación Educativa 111: 18-22.
- Vilà i Santasusana, M. (2004). "Actividad oral e intervención didáctica en las aulas", Glosas didácticas 12: 113- 120.

- Vilà i Santasusana, M. (2005). El discurso oral formal. Barcelona: Graó.
- Vila, I. (1987): El uso del lenguaje en contextos educativos y contextos familiares. Psicología y Educación: realizaciones y tendencias actuales en la investigación y en la práctica: Actas de las II Jornadas Internacionales de Psicología y Educación / coord. por Amelia Alvarez, pp. 234-238
- Vodoz, F.& zanone, Y.(1992) La secuencia didáctica: algunos principios (traducción). Departamento de la instrucción pública enseñanza primaria,Cuaderno nº10 (pp1-5)SERVICIO DE FRANCÉS Ginebra
- Wells, G (1988): Aprender a leer y escribir, Laia, Bartzelona.
- Wray, David And Lewis, Maureen (2005): Aprender a leer y escribir textos de información (2ª edición). Madrid. MORATA
- Zubiri, I. & Zubiri, E. (2000). Euskal gramatika osoa. Bilbo: Didaktiker